

॥ श्री-सूर्य-पूजा ॥

॥ पूर्वाङ्ग-विघ्नेश्वर-पूजा ॥

(आचम्य)

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये॥

प्राणान् आयम्य।

(अप उपस्पृश्य, पुष्पाक्षतान् गृहीत्वा)

तदेव लग्नं सुदिनं तदेव ताराबलं चन्द्रबलं तदेव।
विद्याबलं दैवबलं तदेव लक्ष्मीपतेरङ्गियुगं स्मरामि॥

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा

श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं करिष्यमाणस्य कर्मणः

अविघ्नेन परिसमाप्यर्थम् आदौ विघ्नेश्वरपूजां करिष्ये।

(अप उपस्पृश्य)

अगजानानपद्मार्कं गजाननमहर्निशम्।
अनेकदं तं भक्तानाम् एकदन्तमुपास्महे॥

अस्मिन् हरिद्राबिम्बे सुमुखं महागणपतिं ध्यायामि, आवाहयामि।

श्री-महागणपतये नमः, आसनं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, पादयोः पाद्यं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, अर्घ्यं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, आचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, मधुपर्कं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, शुद्धोदकस्नानं समर्पयामि। स्नानानन्तरमाचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, वस्त्रार्थमक्षतान् समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, यज्ञोपवीताभरणार्थे अक्षतान् समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, दिव्यपरिमलगन्धान् धारयामि। गन्धस्योपरि हरिद्राकुङ्कुमं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, अक्षतान् समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, पुष्पमालिकां समर्पयामि। पुष्टैः पूजयामि।

॥ अर्चना ॥

१. सुमुखाय नमः

९. धूमकेतवे नमः

२. एकदन्ताय नमः

१०. गणाध्यक्षाय नमः

३. कपिलाय नमः

११. फालचन्द्राय नमः

४. गजकर्णकाय नमः

१२. गजाननाय नमः

५. लम्बोदराय नमः

१३. वक्रतुण्डाय नमः

६. विकटाय नमः

१४. शूर्पकर्णाय नमः

७. विघ्नराजाय नमः

१५. हेरम्बाय नमः

८. विनायकाय नमः

१६. स्कन्दपूर्वजाय नमः

श्री-महागणपतये नमः, नानाविधपरिमलपत्रपुष्पाणि समर्पयामि॥

श्री-महागणपतये नमः, धूपमाग्रापयामि।

अलङ्कारदीपं सन्दर्शयामि।

श्री-महागणपतये नमः, ( ) (नैवेद्यं) निवेदयामि। निवेदनान्तरम्

आचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, ताम्बूलं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, कर्पूरनीराजनं दर्शयामि। कर्पूरनीराजनानन्तरमाचमनीयं समर्पयामि।

श्री-महागणपतये नमः, मन्त्रपुष्पं समर्पयामि। स्वर्णपुष्पं समर्पयामि।

अभीप्सितार्थसिद्धर्थं पूजितो यः सुरैरपि।
सर्वविघ्नच्छिदे तस्मै गणाधिपतये नमः॥

गजाननं भूतगणादिसेवितं कपित्थ-जम्बूफल-सार-भक्षितम्।
उमासुतं शोकविनाशकारणं नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम्॥

अनन्तकोटिप्रदक्षिणनमस्कारान् समर्पयामि।
छत्रचामरादिसमस्तोपचारान् समर्पयामि।

वक्रतुण्डमहाकाय कोटिसूर्यसमप्रभ।
अविघ्नं कुरु मे देव सर्वकार्येषु सर्वदा॥

सुमुखश्वैकदन्तश्च कपिलो गजकर्णकः।
लम्बोदरश्च विकटो विघ्नराजो गणाधिपः॥

धूमकेतुर्गणाध्यक्षो फालचन्द्रो गजाननः।
वक्रतुण्डः शूर्पकर्णो हेरम्भः स्कन्दपूर्वजः॥

घोडशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयादपि।
विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा।
सङ्ग्रामे सर्वकार्येषु विघ्नस्तस्य न जायते॥
प्रार्थनाः समर्पयामि।

॥ प्रधान-पूजा — श्री-सूर्य-पूजा ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविद्वोपशान्तये॥

प्राणान् आयम्य।

॥ सङ्कल्पः ॥

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं शुभे शोभने मुहूर्ते अद्य ब्रह्मणः द्वितीयपरार्थे श्वेतवराहकल्पे वैवस्वतमन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे प्रथमे पादे जम्बूद्वीपे भारतवर्षे भरतखण्डे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे शकाब्दे अस्मिन् वर्तमाने व्यावहारिकाणां प्रभवादीनां षष्ठ्याः संवत्सराणां मध्ये ( ) नाम संवत्सरे (उत्तरायणे/दक्षिणायने) ( )-ऋतौ ( )-मासे (शुक्ल / कृष्ण)पक्षे ( ) शुभतिथौ (इन्दु / भौम / सौम्य / गुरु / भृगु / स्थिर / भानु)-वासरयुक्तायां ( )-नक्षत्र-( )-योग-( )-करण-युक्तायां च एवं गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्याम्

( ) शुभतिथौ अस्माकं सहकुटुम्बानां क्षेमस्थैर्य-धैर्य-वीर्य-विजय-आयुरारोग्य-ऐश्वर्याभिवृद्ध्यर्थं धर्मार्थकाममोक्षचतुर्विधफलपुरुषार्थसिद्ध्यर्थं पुत्रपौत्राभिवृद्ध्यर्थम् इष्टकाम्यार्थसिद्ध्यर्थं मम इहजन्मनि पूर्वजन्मनि जन्मान्तरे च सम्पादितानां ज्ञानाज्ञानकृतमहापातकचतुष्टय-व्यतिरिक्तानां रहस्यकृतानां प्रकाशकृतानां सर्वेषां पापानां सद्य अपनोदनद्वारा सकल-पापक्षयार्थं श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायण-प्रसाद-सिद्ध्यर्थं श्री-सूर्यनारायण-प्रसादेन अरोगदृढगात्रता-सिद्ध्यर्थं श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायण-प्रीत्यर्थं ( )-पुण्यकाले कल्पोक्त-प्रकारेण यथाशक्ति-ध्यान-आवाहनादि-षोडशोपचारैः श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायण-पूजां करिष्ये।

तदङ्गं कलशपूजां च करिष्ये।

श्रीविघ्नेश्वराय नमः यथास्थानं प्रतिष्ठापयामि। शोभनार्थे क्षेमाय पुनरागमनाय च।

(गणपति-प्रसादं शिरसा गृहीत्वा)

॥ आसन-पूजा ॥

पृथिव्या मेरुपृष्ठ ऋषिः। सुतलं छन्दः। कूर्मो देवता॥

पृथिव्ये त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता।
त्वं च धारय मां देवि पवित्रं चासनं कुरु॥

॥ घण्टा-पूजा ॥

आगमार्थं तु देवानां गमनार्थं तु रक्षसाम्।
घण्टारवं करोम्यादौ देवताऽऽह्नकारणम्॥

॥ कलश-पूजा ॥

कलशाय नमः दिव्यगन्धान् धारयामि।

गङ्गे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति।
नर्मदे सिन्धुकावेरि जलेऽस्मिन् सत्रिधिं कुरु॥

श्री-गङ्गायै नमः। श्री-यमुनायै नमः। श्री-गोदावर्यै नमः। श्री-सरस्वत्यै नमः।

श्री-नर्मदायै नमः। श्री-सिन्धवे नमः। श्री-कावेर्यै नमः।

सप्तकोटिमहातीर्थान्यावाहयामि।

(अथ कलशं स्पृष्टा जपं कुर्यात्)

कलशस्य मुखे विष्णुः कण्ठे रुद्रः समाश्रितः।
मूले तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः॥

कुक्षौ तु सागराः सर्वे सप्तद्वीपा वसुन्धरा।
ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदोऽप्यर्थर्वणः।
अङ्गेश्च सहिताः सर्वे कलशाम्बुसमाश्रिताः॥

सर्वे समुद्राः सरितः तीर्थानि च हृदा नदाः।
आयान्तु देवपूजार्थं दुरितक्षयकारकाः॥

(इति कलशजलेन सर्वोपकरणानि आत्मानं च प्रोक्ष्य।)

॥ आत्म-पूजा ॥

आत्मने नमः, दिव्यगन्धान् धारयामि।

१. आत्मने नमः	४. जीवात्मने नमः
२. अन्तरात्मने नमः	५. परमात्मने नमः
३. योगात्मने नमः	६. ज्ञानात्मने नमः

समस्तोपचारान् समर्पयामि।

देहो देवालयः प्रोक्तो जीवो देवः सनातनः।
त्यजेदज्ञाननिर्माल्यं सोऽहं भावेन पूजयेत्॥

॥ पीठ-पूजा ॥

१. आधारशक्त्यै नमः	८. रत्नवेदिकायै नमः
२. मूलप्रकृत्यै नमः	९. स्वर्णस्तम्भाय नमः
३. आदिकूर्माय नमः	१०. श्वेतच्छ्रुत्राय नमः
४. आदिवराहाय नमः	११. कल्पकवृक्षाय नमः
५. अनन्ताय नमः	१२. क्षीरसमुद्राय नमः
६. पृथिव्यै नमः	१३. सितचामराभ्यां नमः
७. रत्नमण्डपाय नमः	१४. योगपीठासनाय नमः

॥ गुरु-ध्यानम् ॥

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः।
गुरुः साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री-गुरवे नमः॥

॥ षोडशोपचार-पूजा ॥

सूर्यं सुन्दरलोकनाथममृतं वेदान्तसारं शिवं
ज्ञानं ब्रह्ममयं सुरेशममलं लोकैकचित्तं प्रभुम्।
इन्द्रादित्यनराधिपं सुरगुरुं त्रैलोक्यचूडामणिं
विष्णुब्रह्मशिवस्वरूपहृदयं वन्दे सदा भास्करम्॥

ध्यायेत् सूर्यमनन्तशक्तिकिरणं तेजोऽमलं भास्करं
भक्तानामभयप्रदं दिनकरं ज्योतिर्मयं शङ्करम्।
आदित्यं जगदीशमच्युतमजं त्रैलोक्यचूडामणिं
भक्ताभीष्टवरप्रदं दिनमणिं मार्ताण्डमाद्यं शुभम्॥

द्विभुजं पद्महस्तं च वरदं मकुटान्वितम्।
ध्यायेद् दिवाकरं देवं सर्वाभीष्टप्रदायकम्॥

अस्मिन् बिम्बे/कुम्भे श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणं
ध्यायामि।

आवाहयामि देवेऽचमाश्रिताभीष्टदायिनम्।
आदित्यमखिलाराध्यमार्त्त्राणपरायणम् ॥

अस्मिन् बिम्बे/कुम्भे श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणम्
आवाहयामि।

आवाहितो भव। स्थापितो भव। सत्रिहितो भव। सत्रिरुद्धो भव।
अवकुण्ठितो भव।

प्रीतो भव। सुप्रसन्नो भव। सुमुखो भव। वरदो भव। प्रसीद प्रसीद॥

स्वामिन् सर्वजगन्नाथ यावत्पूजावसानकम्।
तावत् त्वं प्रीतिभावेन बिष्णुस्मिन् सन्निधिं कुरु॥
॥इति प्राणप्रतिष्ठा॥

आसनं संगृहाणेदं द्वादशात्मन् दिवाकर।
छायानायक लोकेश मया भक्त्या समर्पितम्॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, आसनं समर्पयामि।

पाद्यं ददामि पद्मादिसुगन्धिकुसुमैर्युतम्।
पद्मबन्धो गृहाण त्वं प्रभाकर नमोऽस्तु ते॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, पाद्यं समर्पयामि।

अर्घ्यं गृहीष्व भगवन् गन्धदूर्वादिमिश्रितम्।
अघनाशक देवेश हरिदश्व रवे मुदा॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, अर्घ्यं समर्पयामि।

ददाम्याचमनं तुभ्यं चराचरविबोधक।
भक्त्याऽहं भास्करायाद्य जगद्धान्तविनाशक॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, आचमनीयं
समर्पयामि।

मध्वाज्यदधिसंयुक्तं मधुपर्कं प्रभाकर।
लोकनाथ मया दत्तं गृहाण मुनिसेवित॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, मधुपर्कं समर्पयामि।

मध्वाज्यशर्करायुक्तं फलक्षीरसमन्वितम्।
पश्चामृतं प्रदास्यामि सर्वलोकसुपूजित॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, पश्चामृतस्नानं
समर्पयामि।

वेदात्मने नमस्तुभ्यं जगदानन्ददायिने।
नदीविमलतोयैस्त्वां स्नापयेऽहं विभावसो॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, शुद्धोदकस्तानं
समर्पयामि। स्नानानन्तरं आचमनीयं समर्पयामि।

दिव्याम्बरयुगं सूक्ष्मं हेमसूत्रविराजितम्।
स्वीकुरुष्व नवं वस्त्रं दिवाकर मयाऽर्पितम्॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, वस्त्रम् समर्पयामि।

ब्रह्मविष्णुमहेशानवपुषे विश्वचक्षुषे।
साक्षिणे कर्मणां तुभ्यमुपवीतं ददाम्यहम्॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, उपवीतम्
समर्पयामि।

गृह्णीष्व भूषणं पूषन् मुदा देवगणैर्नुत।
हारकुण्डलकेयूरकिरीटवलयादिकम् ॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, आभरणम्
समर्पयामि।

श्रीगन्धं कुङ्कुमोपेतं कपूरेण समन्वितम्।
गृहाण करुणावार्धे लोकबन्धो दिवाकर॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः दिव्यपरिमलगन्धान्
धारयामि। गन्धस्योपरि हरिद्राकुङ्कुमं समर्पयामि।

प्राणिकर्मसाक्षिभूत भक्तानामभयप्रद।
अक्षतान् प्रतिगृहीष्व ग्रहाणामीश भास्कर॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, अक्षतान्
समर्पयामि।

पङ्केरुहप्रियं पुष्पैर्मलिकावकुलादिभिः।
सेवन्तिकापारिजातैः पूजयामि मुदा रविम्॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, पुष्पाणि समर्पयामि।

॥ अङ्ग-पूजा ॥

१.	पावनाय नमः	— पादौ पूजयामि
२.	ग्रहपतये नमः	— गुल्फौ पूजयामि
३.	जगदानन्दनाय नमः	— जानुनी पूजयामि
४.	सूर्याय नमः	— ऊरू पूजयामि
५.	कर्मसाक्षिणे नमः	— कटिं पूजयामि
६.	छायानाथाय नमः	— नाभिं पूजयामि
७.	अरुणसारथये नमः	— उदरं पूजयामि
८.	विश्वचक्षुषे नमः	— वक्षः पूजयामि
९.	अहस्कराय नमः	— हस्तौ पूजयामि
१०.	कालात्मने नमः	— कण्ठं पूजयामि
११.	मार्ताण्डाय नमः	— मुखं पूजयामि
१२.	लोकबन्धवे नमः	— कपोलौ पूजयामि
१३.	पद्माक्षाय नमः	— अक्षिणी पूजयामि
१४.	विकर्तनाय नमः	— कर्णौ पूजयामि
१५.	मरीचिमालिने नमः	— ललाटं पूजयामि
१६.	सप्तश्वाय नमः	— शिरः पूजयामि

॥ अर्चना ॥

१.	मित्राय	नमः
२.	रवये	नमः
३.	सूर्याय	नमः
४.	भानवे	नमः
५.	खगाय	नमः
६.	पूष्णे	नमः
७.	हिरण्यगर्भाय	नमः
८.	मरीचये	नमः
९.	आदित्याय	नमः
१०.	सवित्रे	नमः
११.	अकाय	नमः
१२.	भास्कराय	नमः

॥ सूर्याष्टोत्तरशतनामावलिः ॥

अरुणाय नमः

शरण्याय नमः

करुणारससिन्धवे नमः

असमानबलाय नमः

आर्तरक्षकाय नमः

आदित्याय नमः

आदिभूताय नमः

अखिलागमवेदिने नमः

अच्युताय नमः

अखिलज्ञाय नमः

अनन्ताय नमः

इनाय नमः

विश्वरूपाय नमः

इज्याय नमः

इन्द्राय नमः

भानवे नमः

इन्दिरामन्दिरासाय नमः		ऋकारमातृकावर्णरूपाय नमः
वन्दनीयाय नमः		उञ्ज्वलतेजसे नमः
ईशाय नमः		ऋक्षाधिनाथमित्राय नमः
सुप्रसन्नाय नमः	२०	पुष्कराक्षाय नमः
सुशीलाय नमः		लुभदन्ताय नमः
सुवर्चसे नमः		शान्ताय नमः
वसुप्रदाय नमः		कान्तिदाय नमः
वसवे नमः		घनाय नमः
वासुदेवाय नमः		कनत्कनकभूषाय नमः
उञ्ज्वलाय नमः		खद्योताय नमः
उग्ररूपाय नमः		लूनिताखिलदैत्याय नमः
ऊर्ध्वगाय नमः		सत्यानन्दस्वरूपिणे नमः
विवस्वते नमः		अपवर्गप्रदाय नमः
उद्यक्तिरणजालाय नमः	३०	आर्तशरण्याय नमः
हृषीकेशाय नमः		एकाकिने नमः
ऊर्जस्वलाय नमः		भगवते नमः
वीराय नमः		सृष्टिस्थित्यन्तकारिणे नमः
निर्जराय नमः		गुणात्मने नमः
जयाय नमः		घृणिभृते नमः
ऊरुद्वयाभावरूपयुक्तसारथये नमः		बृहते नमः
ऋषिवन्द्याय नमः		ब्रह्मणे नमः
रुग्धन्ते नमः		ऐश्वर्यदाय नमः
ऋक्षचक्रचराय नमः		शर्वाय नमः
ऋजुस्वभावचित्ताय नमः	४०	हरिदश्वाय नमः
नित्यस्तुत्याय नमः		शौरये नमः

दशदिक्सम्प्रकाशाय नमः		वरेण्याय नमः
भक्तवश्याय नमः		ग्रहाणां पतये नमः
ओजस्कराय नमः		भास्कराय नमः
जयिने नमः	७०	आदिमध्यान्तरहिताय नमः
जगदानन्दहेतवे नमः		सौख्यप्रदाय नमः
जन्ममृत्युजराव्याधिवर्जिताय नमः		सकलजगतां पतये नमः
औच्चस्थान-समारूढ-रथस्थाय नमः		सूर्याय नमः
असुरारये नमः		कवये नमः
कमनीयकराय नमः		नारायणाय नमः
अञ्जवल्लभाय नमः		परेशाय नमः
अन्तर्बहिः प्रकाशाय नमः		तेजोरूपाय नमः
अचिन्त्याय नमः		श्रीं हिरण्यगर्भाय नमः
आत्मरूपिणे नमः	८०	ह्रीं सम्पत्कराय नमः
अच्युताय नमः		ऐं इष्टार्थदाय नमः
अमरेशाय नमः		अं सुप्रसन्नाय नमः
परस्मै ज्योतिषे नमः		श्रीमते नमः
अहस्कराय नमः		श्रेयसे नमः
रवये नमः		सौख्यदायिने नमः
हरये नमः		दीप्तमूर्तये नमः
परमात्मने नमः		निखिलागमवेद्याय नमः
तरुणाय नमः		नित्यानन्दाय नमः

॥इति श्री-सूर्यष्टोत्तरशतनामावलिः सम्पूर्णा॥
 श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायण-स्वामिने नमः
 नानाविधपरिमलपत्रपुष्पाणि समर्पयामि।

॥उत्तराङ्ग-पूजा ॥

दशाङ्गवासितो धूपः सुगन्धः सुरसेवित।
गृह्यतामर्पितो भक्त्या मया सूर्य दिवाकर॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, धूपम् आग्रापयामि।

साज्यवर्तिसमायुक्तमन्धकारनिवारक ।
दीपं गृहाण धुमणे तेजोराशे गुणार्णव॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, अलङ्कारदीपं सन्दर्शयामि।

नैवेद्यं पद्मोपेतमिक्षुदण्डसमन्वितम्।
पायसान्नं च सम्प्रीत्या गृह्यतां ग्रहनायक॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, गुडान्नं मुद्ग्रान्नं माषापूपानि इक्षुदण्डं हरिद्रागुच्छं नैवेद्यं निवेदयामि। मध्ये मध्ये पानीयं समर्पयामि। निवेदनान्तरम् आचमनीयं समर्पयामि।

पूर्णीफलसमायुक्तं नागवल्लीदलैर्युतम्।
कर्पूरचूर्णसंयुक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्याम्॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, ताम्बूलं समर्पयामि।

कर्पूरखण्डकलितं नीराजनमिदं मुदा।
नभोमणे गृहाण त्वं गाढध्वान्तविनाशक॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, कर्पूरनीराजनं दर्शयामि। कर्पूरनीराजनानन्तरमाचमनीयं समर्पयामि।

नमो वेदस्वरूपाय भानवे कर्मसाक्षिणे।
पुष्पाङ्गलिं प्रदास्यामि भक्त्या तुम्यं दिवाकर॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, वेदोक्तमन्त्रपुष्पाङ्गलिं
समर्पयामि। स्वर्णपुष्पं समर्पयामि।

यानि कानि च पापानि जन्मान्तरकृतानि च।
तानि तानि विनश्यन्ति प्रदक्षिण-पदे पदे॥

प्रदक्षिणं कृत्वा।

धृतपद्मद्वयं भानुं तेजोमण्डलमध्यगम्।
सर्वाधिव्याधिशमनं छायाक्षिष्ठतनुं भजे॥

जयाय जयभद्राय हर्यश्वाय नमो नमः।
नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः॥

नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः।
नमः पद्मप्रबोधाय मार्तण्डाय नमो नमः॥

सौरमण्डलमध्यस्थं साम्बं संसारभेषजम्।
नीलग्रीवं विरूपाक्षं नमामि शिवमव्ययम्॥

ध्येयः सदा सवितृमण्डल-मध्यवर्ती
नारायणः सरसि-जासन-सन्निविष्टः।
केयूरवान् मकरकुण्डलवान् किरीटी
हारी हिरण्मयवपुर्धृतशङ्खचक्रः॥

शङ्ख-चक्र-गदापाणे द्वारकानिलयाच्युता।
गोविन्द पुण्डरीकाक्ष रक्ष मां शरणागतम्॥

आकाशात् पतितं तोयं यथा गच्छति सागरम्।
सर्वदेवनमस्कारः केशवं प्रतिगच्छति॥

श्री-केशवं प्रतिगच्छत्यों नम इति॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणायनमः, नमस्कारान्
समर्पयामि।

॥ प्रार्थना ॥

भानो भास्कर मार्तण्ड चण्डरश्मे दिवाकर।
आयुरारोग्यमैश्वर्यं श्रियं पुत्रांश्च देहि मे॥

धृतपद्मद्वयं भानुं तेजोमण्डलमध्यगम्।
सर्वाधिव्याधिशमनं छायाक्षिष्ठतनुं भजे॥

पद्मासनः पद्मकरो द्विबाहुः
पद्मद्युतिः सप्ततुरङ्गवाहः।
दिवाकरो लोकगुरुः किरीटी
मयि प्रसादं विदधातु देवः॥
प्रार्थनाः समर्पयामि।

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः,
छत्रचामरादिसमस्तोपचारान् समर्पयामि।

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम्।
पूजाविधिं न जानामि क्षमस्वारुणसारथे॥

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम।
तस्मात् कारुण्यभावेन रक्ष रक्ष दिवाकर॥

॥ अर्घ्यम् ॥

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये॥

अद्य-पूर्वोक्त एवं गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् ( ) शुभतिथौ
ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षयद्वारा श्री-परमेश्वर-प्रीत्यर्थं
श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायण-प्रीत्यर्थं
श्रीसूर्य-नारायणपूजान्ते अर्घ्यप्रदानं करिष्ये।

नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे।
दत्तमध्यं मया भानो गृहाण त्वं नमोऽस्तु ते॥१॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, इदमध्यं इदमध्यं
इदमध्यम्।

एहि सूर्य सहस्रांशो तेजोमालिन् जगत्पते।
अनुकम्पय मां देव गृहाणाध्यं नमोऽस्तु ते॥२॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, इदमध्यं इदमध्यं
इदमध्यम्।

पुनरध्यं ददाम्यद्व भानवे लोकसाक्षिणो।
आदित्य जगदाधार सुप्रीतो मां समुद्धरा॥३॥

श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणाय नमः, इदमध्यं इदमध्यं
इदमध्यम्।

अनेन अर्घ्यप्रदानेन श्री-छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणः सुप्रीतो
वरदो भवतु॥

श्रीसूर्यनारायणस्वरूपस्य ब्राह्मणस्येदमासनम्। अमी ते गन्धाः।
सकलाराधनैः स्वर्चितम्।

हिरण्यगर्भगर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः।
अनन्तपुण्यफलदम् अतः शान्तिं प्रयच्छ मे॥

इदमुपायनं सदक्षिणाकं सताम्बूलं श्रीसूर्यनारायणप्रीतिं कामयमानस्तुभ्यमहं
सम्प्रददे॥

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा
बुद्ध्याऽऽत्मना वा प्रकृतेः स्वभावात्।
करोमि यद्यत् सकलं परस्मै
नारायणायेति समर्पयामि॥

अनया पूजया श्री-च्छाया-सुवर्चलाम्बा-समेत-श्री-सूर्यनारायणः प्रीयताम्॥
ॐ तत्सद्ग्रह्यार्पणमस्तु॥

॥ आदित्यहृदयम् ॥

ततो युद्धपरिश्रान्तं समरे चिन्तया स्थितम्।
रावणं चाग्रतो दृष्ट्वा युद्धाय समुपस्थितम्॥१॥

दैवतैश्च समागम्य द्रष्टुमभ्यागतो रणम्।
उपागम्याब्रवीद्रामम् अगस्त्यो भगवान् क्रृषिः॥२॥

राम राम महाबाहो शृणु गुह्यं सनातनम्।
येन सर्वानरीन् वत्स समरे विजयिष्यसि॥३॥

आदित्यहृदयं पुण्यं सर्वशत्रुविनाशनम्।
जयावहं जपेत्रित्यम् अक्षय्यं परमं शिवम्॥४॥

सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं सर्वपापप्रणाशनम्।
चिन्ताशोकप्रशमनम् आयुर्वर्धनमुत्तमम्॥५॥

रश्मिमन्तं समुद्यन्तं देवासुरनमस्कृतम्।
पूजयस्व विवस्वन्तं भास्करं भुवनेश्वरम्॥६॥

सर्वदेवात्मको ह्येष तेजस्वी रश्मिभावनः।
एष देवासुरगणान् लोकान् पाति गमस्तिभिः॥७॥

एष ब्रह्मा च विष्णुश्च शिवः स्कन्दः प्रजापतिः।
महेन्द्रो धनदः कालो यमः सोमो ह्यपां पतिः॥८॥

पितरो वसवः साध्या ह्यश्चिनौ मरुतो मनुः।
वायुर्वह्निः प्रजाप्राणं क्रतुकर्ता प्रभाकरः॥९॥

आदित्यः सविता सूर्यः खगः पूषा गमस्तिमान्।
सुवर्णसदृशो भानुर्विश्वरेता दिवाकरः॥१०॥

हरिदश्वः सहस्रार्चिः सप्तसप्तिर्मरीचिमान्।
तिमिरोन्मथनः शम्भुस्त्वष्टा मार्तण्ड अंशुमान्॥११॥

हिरण्यगर्भः शिशिरस्तपनो भास्करो रविः।
अग्निगर्भोऽदितेः पुत्रः शङ्खः शिशिरनाशनः॥१२॥

व्योमनाथस्तमोभेदी ऋग्यजुस्सामपारगः।
घनवृष्टिरपां मित्रो विन्ध्यवीथीप्लवङ्गमः॥१३॥

आतपी मण्डली मृत्युः पिङ्गलः सर्वतापनः।
कविर्विश्वो महातेजा रक्तः सर्वभवोद्भवः॥१४॥

नक्षत्रग्रहताराणाम् अधिपो विश्वभावनः।
तेजसामपि तेजस्वी द्वादशात्मन् नमोऽस्तु ते॥१५॥

नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमायाद्रये नमः।
ज्योतिर्गणानां पतये दिनाधिपतये नमः॥१६॥

जयाय जयभद्राय हर्यश्वाय नमो नमः।
नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः॥१७॥

नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः।
नमः पद्मप्रबोधाय मार्तण्डाय नमो नमः॥१८॥

ब्रह्मेशानाच्युतेशाय सूर्यायादित्यवर्चसे।
भास्वते सर्वभक्षाय रौद्राय वपुषे नमः॥१९॥

तमोद्भाय हिमद्भाय शत्रुघ्नायामितात्मने।
कृतघ्नद्भाय देवाय ज्योतिषां पतये नमः॥२०॥

तस्चामीकराभाय वह्ये विश्वकर्मणे।
नमस्तमोऽभिनिघ्नाय रुचये लोकसाक्षिणे॥२१॥

नाशयत्येष वै भूतं तदेव सृजति प्रभुः।
पायत्येष तपत्येष वर्षत्येष गमस्तिभिः॥२२॥

एष सुप्तेषु जागर्ति भूतेषु परिनिष्ठितः।
एष एवाग्निहोत्रं च फलं चैवाग्निहोत्रिणाम्॥२३॥

वेदाश्च क्रतवश्वैव क्रतूनां फलमेव च।
यानि कृत्यानि लोकेषु सर्वे एष रविः प्रभुः॥२४॥

एनमापत्सु कृच्छ्रेषु कान्तारेषु भयेषु च।
कीर्तयन् पुरुषः कश्चिन्नावसीदति राघव॥२५॥

पूजयस्वैनमेकाग्रो देवदेवं जगत्पतिम्।
एतत् त्रिगुणितं जस्वा युद्धेषु विजयिष्यसि॥२६॥

अस्मिन् क्षणे महाबाहो रावणं त्वं वधिष्यसि।
एवमुक्ता तदाऽगस्त्यो जगाम च यथाऽगतम्॥२७॥

एतच्छृत्वा महातेजा नष्टशोकोऽभवत्तदा।
धारयामास सुप्रीतो राघवः प्रयतात्मवान्॥२८॥

आदित्यं प्रेक्ष्य जस्वा तु परं हर्षमवाप्तवान्।
त्रिराचम्य शुचिर्भूत्वा धनुरादाय वीर्यवान्॥२९॥

रावणं प्रेक्ष्य हृष्टात्मा युद्धाय समुपागमत्।
सर्वयत्नेन महता वधे तस्य धृतोऽभवत्॥३०॥

अथ रविरवदन्निरीक्ष्य रामं मुदितमनाः परमं प्रहृष्यमाणः।
निशिचरपतिसङ्घायं विदित्वा सुरगणमध्यगतो वचस्त्वरेति॥३१॥

॥इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये युद्धकाण्डे आदित्यहृदयं
नाम सप्तोत्तरशततमः सर्गः॥

॥ द्वादशार्यासूर्यस्तुतिः ॥

उद्यन्नद्य विवस्वानारोहन्नुत्तरां दिवं देवः।

हृद्रोगं मम सूर्यो हरिमाणं चाऽऽशु नाशयतु॥१॥

निमिषार्धेनैकेन द्वे च शते द्वे सहस्रे द्वे।

ऋग्माण योजनानां नमोऽस्तु ते नलिननाथाय॥२॥

कर्म-ज्ञान-ख-दशकं मनश्च जीव इति विश्व-सर्गाय।

द्वादशधा यो विचरति स द्वादश-मूर्तिरस्तु मोदाय॥३॥

त्वं हि यजुर्कृष्टक् साम त्वमागमस्त्वं वषद्वारः।

त्वं विश्वं त्वं हंसस्त्वं भानो परमहंसश्च॥४॥

शिवरूपाज्ञानमहं त्वत्तो मुक्तिं जनार्दनाकारात्।

शिखिरूपादैश्वर्यं त्वत्श्वारोग्यमिच्छामि॥५॥

त्वचि दोषा दृशि दोषा हृदि दोषा येऽशिलेन्द्रियज-दोषाः।

तान् पूषा हतदोषः किञ्चिद्ब्रोषाग्निना दहतु॥६॥

धर्मार्थ-काम-मोक्ष-प्रतिरोधानुग्र-ताप-वेग-करान् ।

बन्दी-कृतेन्द्रिय-गणान् गदान् विखण्डयतु चण्डांशुः॥७॥

येन विनेदं तिमिरं जगदेत्य ग्रसति चरमचरमखिलम्।

धृतबोधं तं नलिनीभर्तारं हर्तारमापदामीडे॥८॥

यस्य सहस्राभीशोरभीशु-लेशो हिमांशु-बिम्बगतः।

भासयति नक्तमखिलं भेदयतु विपद्-गणानरुणः॥९॥

तिमिरमिव नेत्र-तिमिरं पटलमिवाशेष-रोग-पटलं नः।

काशमिवाधि-निकायं कालपिता रोगयुक्तां हरतात्॥१०॥

वाताश्मरी-गदार्शस्त्वग्-दोष-महोदर-प्रमेहांश्व ।

ग्रहणी-भगन्दराख्या महतीस्त्वं मे रुजो हंसि॥११॥

त्वं माता त्वं शरणं त्वं धाता त्वं धनं त्वमाचार्यः।
त्वं त्राता त्वं हर्ता विपदामर्कं प्रसीद मम भानो॥१२॥

इत्यार्या-द्वादशकं साम्बस्य पुरो नभःस्थलात् पतितम्।
पठतां भाग्य-समृद्धिः समस्त-रोग-क्षयश्च स्यात्॥१३॥

॥इति श्री-द्वादशार्यासूर्यस्तुतिः सम्पूर्णा॥

